

ПОРЕКЛО ЕНГЛЕСКИХ РЕЧИ КАО ЧИНИЛАЦ У УСВАЈАЊУ И ШИРЕЊУ ВОКАБУЛАРА

Апстракт: Осећај да човеку није од великог значаја то што је у стању да производи граматички исправне реченице уколико не поседује речник који му је неопходан да би пренео оно што жели у великој је мери и објашњење увећавања вокабулара сваког језика и нарастања интересовања и потребе да се њим влада. Нарочито у случају енглеског језика одговарајућа проучавања на овом пољу добијају на важности и снази захваљујући чињеници да је овом, ионако богатом језику, најновије време донело квантитативно снажење и квалитативна нијансирања вокабулара без преградана у историји цивилизације. Оживљавање интересовања за особине енглеске лексике, за њено проучавање и усвајање на свим нивоима и у сваком смислу свуда на свету зато и јесу нормална последица тог времена у ком је енглески језик дефинитивно постао средство међународне комуникације у глобалним размерама. Зато у потреби да се постигне свеукупно владање енглеским језиком, у раду на усвајању и ширењу речничког фонда све неопходније постаје и свесно приступање његовом вокабулару, с великим опрезом кад је у питању нијансираност значења и примена произведена различитостима у пореклу појединих лексичких јединица. У односу на све друге светске језике, енглески вероватно има вокабулар који је најразгранатији и најхетерогенији управо због тога што се у њему садржи читава енглеска историја, и политичка и друштвена, посматрана и споља и изнутра. Сви народи и све културе с којима су изворни говорници енглеског језика долазили у додир у вековима његовог развоја и нарастања оставили су, практично без изузетка, приметно трајно наслеђе у његовом вокабулару.

Кључне речи: вокабулар, нарастање вокабулара, интензивирани интересовања, нијансирање значења, порекло лексичких јединица, друштвени утицаји, културолошки утицаји, позајмљивање.

УВОД

Као припадник германске групе у индоевропској породици језика, енглески језик данас чува око 30 одсто домаћих речи у укупном вокабулару чија је форма позната из најранијих расположивих рукописа староенглеског периода. Међу њима разликујемо оне индоевропског порекла у ширем смислу, дакле препознатљиве и у сличном облику присутне у великом броју представника те највеће светске породице језика (*mother, father, brother, door*) и речи специфичније ужег заједничког германског порекла (*day, rain, basin, giant*). Наведено процентуално присуство тих најстаријих речи је можда мало

у односу на укупан фонд, али је значај овог наслеђа заиста изузетно велики јер ниједан други језик није до те мере задржао своје језгро полазних речи у редовној употреби и своју примарну граматичку структуру – уз истовремено асимиловање толико обилног и хетерогеног материјала (Wrenn, 1970: 34). Више него импресиван је, с друге стране, огроман проценат заступљености вековима позајмљиваног и асимилованог материјала из бројних извора са свих страна света.

ПОЗАЈМЉИВАЊЕ

Позајмљенице (borrowings, loan words) су тај обилни хетерогени материјал ком припада до 70 процената савременог речника енглеског језика. Већ много векова оне непрекидно стижу у енглески језик из свих језика и култура с којима је на било који начин оствариван контакт. Најстарији су утицаји латинског, из ког су речи испрва стизале непосредно (*exit, area, circus*) да би у каснијим периодима потреба за превођењем црквених књига и ширењем хришћанства покренула процес *преводној позајмљивања (loan translation)* – тенденцију позајмљивања речи уз њихово модификовање и прилагођавање облицима и понашању према захтевима домаћег језика (Ђолић, 2002). Векови су донели и све већи број посредујућих језика и језика из којих се узимало оно што је њихово сопствено. Због тога морамо да разликујемо извор (*source*) позајмљивања (језик из ког се реч непосредно узима) и порекло (*origin*) позајмљивања (полазни језик, онај из ког је реч првобитно кренула). Тако је пре свега латински био само непосредан извор позајмљивања бројних речи грчког порекла (*academy, atom, Bible, tragedy, theatre*). Речи су стизале из старонорвешког (*skin < skinn, hit < hitta*), холандског (*forlorn hope < verloren hoop*), италијанског (*stanza, gondola*), из шпанског (*siesta, potato, mosquito*), португалског – *pagoda, marmelada*. Овај последњи пример може да се узме као упечатљива илустрација тврдње да је у савременој равни често неопходно познавати право порекло речи, првобитна значења, као и модификације кроз које су речи прошле на путу од свог извора до данашњих значења и употреба – све у циљу правилног схватања контекста у културолошком смислу, па према томе и оспособљености за прецизно и коректно превођење, по потреби. Зато објашњење које у том смислу даје Мери Сарџентсон (Serjeantson, 1961: 206) не само да побуђује интересовање и схватање потребе за упознавањем и проучавањем сличних примера него је и од велике практичне користи: 'The introduction of Portuguese words into English has been almost exclusively the result of friendly or hostile commercial relations. As in the case of Spanish, there are practically no words introduced from Portugal before the sixteenth century. What appears to be a solitary exception is **marmalade**, which is found as early as 1480, but comes through French, and not direct as most of our Portuguese words do. (The Port. form is *marmelada*, from *marmelo* 'quince'; it was originally a quince jam, and not made of oranges.)'. Сазнајемо, дакле, да је *marmelada* првобитно била назив за *џем који се прави од дуња*.

Речи су узимане и из руског (*mammoth, Soviet, Bolshevik*), чешког (*robot < robota*), мађарског (*goulash, paprika*), арапског (*algebra, assassin*), персијског (*shawl < shāl*), кинеског (*tea < t'e*, посредством холандског), јапанског (*kimono, hara-kiri, jujitsu*), ескимског (*igloo, kayak*), тонганског (*taboo, tattoo*); из говора северноамеричких Индијанаца, који су фонду савременог енглеског језика даровали више стотина речи, од којих многе у данашњој употреби практично нико више и не доживљава као стране, односно као речи које су у енглески језик ушле из неког другог извора. Као илустрацију овакве тврдње Бредли наводи неке врло упечатљиве примере (Bradley, 1972: 70): 'The languages of the New World have contributed some hundreds of words; and although many of these, such as *squaw* and *wigwam*, are used only in speaking of the peoples to whose tongues they belong, there are not a few (e.g. *tobacco, potato, toboggan, moccasin, pemmican*) which we never think of regarding as foreign.'

Остаје свест о томе да огроман број извора и примера који их илуструју овде није поменут јер је то практично и немогуће учинити на једном месту, али – није ни неопходно. Оно што јесте потребно и важно свакако је осећај, за почетак макар начелан, о томе колико је бескрајан низ занимљивих и често изненађујућих прича о појединачним речима. Веома стимулативно може да буде понеко једноставно објашњење, на које се можда и случајно наиђе, у вези с примерима енглеских речи које се толико често срећу да они који их користе, чак и на највишим нивоима, и не осећају потребу да претходно питају ишта о њиховом пореклу. У неком редовном подучавању није неопходно одвајати време за посебна предавања о пореклу енглеских речи, али ће све оне који уче увек занимати да чују одакле потичу односно из којих су језика примљене у енглески речи као *parrot, catalogue, cassette, connoisseur, Armada*. Тако, на пример, Бенет (Bennett, 1993: 16), нуди једну изненађујуће једноставну реченицу: 'The *umbrella*, essential to the British, comes from the Italian *ombra* (shade).', а наводи и друге примере речи с просто неочекиваним објашњењима порекла: *car* (келтско *karros*, пренето посредством латинског *carrus*), *coach* (по имену мађарског села *Kocs*), *cookie* (из холандског), *mosquito* (из латинског, посредством шпанског), *pistol* (од чешке речи *pistal*).

Из осећаја пробуђеног и подстакнутог занимљивим наговештајима морала би да проистекне практична способност да се у непосредном раду на усвајању и ширењу вокабулара правилно тумаче и користе знања ове врсте, али и познавање неких других језика, често неопходно у сусрету с конкретним манифестацијама позајмљивања у вокабулару енглеског језика. Таквој сврси могу добро да послуже и примери које дају Макарти и Фелисити О'Дел (McCarthy, O'Dell; 2003: 28) у одељку под насловом 'Global contact and language enrichment':

Here are just some examples of words coming into English from other languages:			
language	word	meaning	phrase
Arabic	amber	yellowy-orange precious stone	an amber necklace
Dutch	roster	list of people's turns for jobs	the cooking roster
Farsi	tabby	female or stripy cat	our old tabby
German	gimmick	frivolous way of attracting attention	advertising gimmicks
Greek	tonic	medicine to make you feel more lively	take a tonic
Hindi	cot	child's bed with high vertical sides	sleep in a cot
Icelandic	mumps	a childhood illness	have mumps
Japanese	hara-kiri	type of ceremonial suicide	commit hara-kiri
Portuguese	palaver	unnecessary trouble	what a palaver!
Russian	intelligentsia	social class of intellectuals	19th century intelligentsia
Spanish	hammock	net hung and used as a bed	sleep in a hammock
Turkish	turban	type of men's headwear	wear a turban

Овакав преглед служи и као илустрација истине да знања о позајмљивању као једном од извора ширења и обогаћивања вокабулара енглеског језика нипошто не треба везивати само за минута времена. Ситуација је управо супротна: тек у савременој равни неограничено нараста број потреба и прилика на плану најразличитијих људских делатности у којима речи из других језика улазе у енглески. Да се позајмљивањем активно бави и савремени енглески језик видљиво је у многобројним примерима нове неологије (*karaoke, lambada, tsunami*). Веома убедљив прилог сазнању о незаустављивости процеса обогаћивања енглеског вокабулара уношењем позајмљеница из других језика могао је да се нађе 20. августа 2004. године на насловној страни дневног листа *Daily Express*, која је у сâмом врху, уз фотографију три раздрагане младе Британке, донела најаву: 'GOLDEN GIRLS You've probably never heard of the Yngling but these British women have just won our first Olympic gold medal in one – it's a boat, by the way PAGE 5'. На најављеној 5. страни је објашњење које је истовремено и језичког и енциклопедијског карактера:

'What is a **Yngling**?
 YNGLING is Norwegian for a class of boat. The word means „youngster“ and is pronounced „ing-ling“.
 The boat, which is just over 20ft long, was invented by designer Jan Linge who built the first model in 1967.
 It has been an International Sailing Federation class since 1979, but yngling made its debut as an Olympic event in Athens.'

На 88. страни, намењеној додатном величању овог успеха и његових протагонисткиња, срећемо већ и успео пример играња речима које је карактеристично за новинске наслове – 'Gold for our Yngl belles', док први ред текста

– ‘THE „three blondes in a boat“ snatched Britain’s first gold medal of the Athens Olympics yesterday.’ – садржи аналошку креацију која асоцира на чувени наслов романа Џерома К. Џерома *Three Men in a Boat*. Непосредно позајмљивање једне једине речи, односно узимање лексичке јединице из другог језика, одмах је послужило и за манифестовање других важних особина енглеског језика, нудећи доста материјала за морфолошку анализу, за утврђивање знања у вези с игром речи и играњем речима, за препознавање неких конвенција у правопису и употреби различитих комбинација при редакцијском формирању новинских наслова. Ово је убедљива потврда значаја познавања и уважавања чињенице да се позајмљивањем лексичких елемената развија енглески језик уопште, што може да буде предмет одређеног дивљења, али у суштини отежава задатак свима којима је стало до што бољег савладавања и ширења лексике коју су способни да препознају и употребе на енглеском језику.

АСИМИЛАЦИЈА

Сав материјал који је позајмљен може да буде делимично или потпуно усклађен с фонетским, графичким, морфолошким и семантичким особинама језика у који улази. *Асимилација* (*assimilation*) приводи позајмљену реч стандардима језика примаоца, тако да се потпуно асимиловане речи ни по изговору ни по писању не разликују од домаћих, могу да се морфолошки анализирају и да се активно употребе у творби речи и граматичких облика речи и као елемент у процесима творбе речи за постизање бројних комбинација. Такве речи су високовалентне. Позајмљеница из француског *face* има флективне облике *faces, facing, faced*, може да и именица и глагол, учествује у комбинацијама – *face of the clock, face value*; и глаголским изразима – *to pull faces, to have two faces...* а објашњење о њеном уласку у енглески језик делује крајње једноставно и практично – ‘The French word *face*, which first appears as English late in the thirteenth century, found admission into the vocabulary of familiar speech, perhaps all the more readily because it was shorter or more easily pronounced than the native synonyms, *onlete, onsene, and wlite*.’ (Bradley, 1972: 61). У истом смислу вероватно је да би на први поглед, без удубљивања у проблематику позајмљивања и порекла лексичких јединица, мало ко рекао и да речи *ill, gape, skill, sky* (примљене у средњоенглески из норвешког) или *deck, luck, dock* нису домаће, то јест праве енглеске.

Нису, ипак, све позајмљенице асимиловане у потпуности. Има их које нису потпуно асимиловане семантички (*karate, sheikh, lager*); морфолошки – велики број примљених речи, нарочито на терену науке, задржава свој првобитни начин прављења множине (*analysis – analyses, datum – data, medium – media, graffito – graffiti*) док има и таквих које су на добром путу али задржавају два облика множине (*corpus – corpora* или *corpuses, criterion – criteria* или *criteria, forum – fora* или *forums, tableau – tableaux* или *tableaus*) уз оне по којима се види да „само што су” употпуниле своју натурализацију (*muse-*

um – museums, area – areas, era – eras); фонетски – речи које задржавају трагове свог порекла у избору гласова и/или у нагласку (*massage, mirage, visage; regime, police, duet*) уз оне које осим оригиналног имају и „поенглежен” изговор, као *garage*. Упадљиво је велик број примера речи које нису у потпуности асимилване у писању (*café, vis-à-vis, pizza*), као и број позајмљеница које испољавају непотпуност асимилација по више основа: *nom de guerre, pl. noms de guerre; doyenne, pl. doyennes; café pl. cafés*.

Неке позајмљене речи су у паралелној употреби с одговарајућим енглеским речима и значењима (*vis-à-vis* 'in relation to', 'in comparison with'; *chic* 'stylish'; *Ciao!* – Hi!; *Auf Wiedersehen!* – Good bye!; *autochthonous* – Gr. – indigenous, aboriginal). Ово су сасвим неасимилване позајмљенице, које литература назива *варваризмама* (*barbarism*). Енглески језик испољава и тенденцију преузимања речи па и читавих израза из других језика које потом користи у дословном преводу; то су *калков* (*calque*). Упадљив је пример *chain-smoker* као непосредан превод немачког *Kettenraucher*; из јидиша је преведен израз у значењу *have a look*.

ЕТИМОЛОГИЈА

У проучавању речи, било да су оне домаће или позајмљене, врло је важна, а најчешће је веома занимљива, прича о *етимологији*, о историјском развоју облика и значења речи од полазне форме до творевине којом језик данас располаже. Сада потпуно лексикализована реч *breakfast* доживљавана је у Чосерово време као *break + fast* 'разбити пост'; од старонорвешког *kalla* преко староенглеског *ceallian* 'довикивати, викати' настао је глагол *call*. Као права илустрација занимљивости оваквих објашњења може да послужи разлагање о настанку саме речи *etymology*, за коју Партриц подробно објашњава да у свом полазишту значи *гискурс о исѿиниѿом*: 'Etymology, for instance, comes from Old French *ethimologie*, Modern *étymologie* – already in Old French was *th* pronounced *t* – from Latin *etymologia*, a mere approximate transliteration of Greek *etumologia* ..., itself an abstract noun formed from *etumologos* ..., an etymologist, compounding *etumon* (our *etymon*), the true thing, strictly the neuter of *etumos*, true, and *-logos*, one who discourses, and consisting of the basic *etum-* + the connective *-o-* + *-logos*, discourser. This *-logos* exists only as a compound-forming element and is therefore not to be confused with, although obviously it is very intimately related to, *logos*, word. ... *Etymology*, therefore, is a discourse on the true: that is, on the true origin of a particular word or of words in general. Compare Cicero's attempt to Latinize *etumologia*: *ueriloquium*, a speaking about the true, and, not only semantically, the English *soothsaying* and *soothsayer*.' (Partridge, 1960: 143).

Речи које су кренуле од истог полазишта а с временом су развиле различита значења познате су као *гублеѿи* (*doublets*). Тако је латинско *dictum* посредством старофранцуског произвело средњоенглески облик *endytten*, од ког у савременом језику постале две речи истог изговора: *indite* 'писати сти-

хове; састављати говор' и *indict* 'оптужити'. Од латинског *strictus* настала је реч *strict*, а преко прелазног средњоенглеског *streit* и речи *strait* и *straight*. То је још један велики разлог за пажњу и позив на опрез, толико потребан на разним нивоима и у различитим стадијумима учења и предавања енглеског језика уопште, а нарочито кад се постепено дође и до потребе за коришћењем речника да би се преводило са српског језика на енглески.

АНГЛИЦИЗМИ И ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИ

Од речи истоветног порекла, кроз позајмљивања – истовремена или у различитим тренуцима – настали су *интернационализми* (*international words*), то јест речи којих има у више језика – *start, stop, sport, problem, formula, menu*. Велики број речи из различитих језика које је енглески језик позајмио постале су интернационалне управо захваљујући у међувремену нараслој величини и снази енглеског – *karaoke, tycoon* (јап.), *fiord, ski* (нор.), *drama, theatre* (гр.), *igloo, kayak* (еск.), *mammoth, glasnost* (рус.), *sauna* (фин.), *macho, siesta* (шп.) итд., а не како се често погрешно мисли, зато што их је енглески предавао другим језицима. Јасно објашњење у том смислу даје Барфилд: '... we can take back to our native France or Germany romantic and sentimental memories of *le 'lovely moon' des Anglois*, or, better still, delving farther into the past, we can stride across the Italian stage in our top boots and our *redingote*, a moody and spleenful English *milord*, liable to commit suicide at any moment. / Important as they are, however, we must not be misled by this little group of words into supposing that English is a language which has given away much. On the contrary, surveying it as a whole, we are struck, above all, by the ease with which it has itself appropriated the linguistic products of others.' (Barfield, 1954: 77–78).

Англицизми (*Anglicisms*) се у српском језику у фонолошком смислу јављају као: писани према изговору (*cheque* – чек, *knock out* – нокаут); писани према енглеском спелингу (*bank* – банка, *park* – парк); реч створена комбинацијом спелинга и изговора (*jet set* – џет сет). Морфолошко сагледавање разликује три нивоа морфолошке адаптације: нулти ниво се односи на слободне форме без афикса (*trust* – труст, *star* – стар), које се интегришу у српски језик без морфолошких промена; други ниво се односи на речи чији је афикс фонолошки прилагођен али ипак не припада морфолошком систему српског језика (*computer* – компјутер, *meeting* – митинг); на трећем нивоу адаптације англицизам је потпуно укључен у морфолошки систем и подлеже морфолошким правилима творбе речи у српском (*industry* – индустрија, *pause* – пауза). И семантичка адаптација је видљива на три нивоа: нулти ниво значи да англицизам задржава своје значење у српском (*rocket, computer, satellite*); полазно значење може да је сужено, реч може да је преузета у само једном од више својих значења (*genius* има више значења од српског 'геније', *spectacle* – од 'спектакл'); значење речи која долази из енглеског може и да је проширено – типичан је пример енглеске реч *bar*, која у српском значи још и 'ноћни клуб' или 'ноћни бар' (Milojević, 2000: 9).

ЛАЖНИ ПРИЈАТЕЉИ

У српском језику, који је у светским размерама мали, много је интернационализама, наравно и англицизама. Зато нарочиту пажњу треба посветити „лажним пријатељима”, речима различитих језика које међусобно личе, али нису истог порекла па ни значења. Чувене су приче о неспоразумима до којих може да дође ако помислимо да су француско *sympathie* и енглеско *sympathy* иста реч. Типичан пример срећемо на 92. страни уџбеника *Енглески језик за IV разред гимназије* (Гордана Грба, Карин Радовановић; 2002), где у рубрици *Cultural note* ауторке дају памћења вредну анегдотицу: 'CULTURAL NOTE / SYMPATHY / An American professor once invited two French exchange students to lunch. The two girls accepted the invitation with pleasure. When they arrived at his house, they brought a bouquet of flowers for their hostess, the professor's mother. Tucked into the bouquet was a note saying, *With sympathy*. The professor's mother was not at all pleased. / Why was the professor's mother offended? How can you explain the misunderstanding? What does *sympathy* mean in English? What does the French word *sympathie* mean? What does the Serbian word *simpatija* mean?'

Не може ни да се замисли краћи текст који је толико захвалан за обраду. У само пет релативно кратких реченица има материјала за разноврсну морфолошку и лексичку анализу, а посебно за разговор о позајмљеницама у енглеском језику (пример: *bouquet*, из француског језика) и о лексичким парадигмама (формирање породице речи: *sympathy*, *sympathetic*, *sympathetically*, *to sympathize*, *sympathizing*...). Осим што је занимљив, текст нуди елементе лексике и у смислу новог и у домену надграђивања већ познатог. Приложена питања обављају више значајних служби: уводе један важан антрополошко-културолошки елемент, дају могућност за разгранаване разговора о томе како је француски језик вршио утицај на овим просторима знатно пре снажне офанзиве енглеског, подвлаче један веома убедљив пример за обнављање и учвршћивање знања о категорији 'False Friends', говоре о важности познавања и уважавања културолошких елемената приликом превођења, подстичу разговор већег броја учесника који се истовремено подсећају сопствених примера из познавања корисних културолошких елемената и драгоцене лексике, па и бројних 'False Cognates' на релацији енглески – српски: *family* ≠ фамилија, *critic* ≠ критика, *eventual* ≠ евентуалан, *review* ≠ ревија, итд. Услед погрешног тумачења неким енглеским речима и изразима додељена су (и) значења која они немају: реч *chips* се користи у значењу речи *crisps*, назив јабуке *Granny Smith* схваћен је као 'Грин Смиџ' а *Delicious* као 'Дели б' (!).

ЗАКЉУЧАК

На сâмом почетку двадесетог века у свету је било око 140 милиона изворних говорника енглеског језика. Један век касније та цифра се увећала скоро три пута, а треба имати на уму и око 100 милиона оних којима је енглески

други језик, на било који начин и у ма ком смислу. У двадесетом веку и на почетку новог миленијума енглески је зато постао језик међународне комуникације, и у традиционалним и у електронским и дигиталним медијима, тако да је данас потребан стварно неслућеном мноштву. У таквој ситуацији заиста би било за неверицу да толике промене нису нашле свој пуни одраз у вокабулару. Богатством се енглески језик несумњиво наметнуо целом свету, а кроз то ширење он наставља да расте у свом речнику, у фонду речи чије проучавање представља неисцрпан предмет инересовања и обраде – не само у домину лексикографије већ и теоријске лингвистике и примењене лингвистике на пољима наставе и учења, али и аутоматске обраде језика, машинског преводјења, препознавања говора, разумевања говора. Отуда је јасно и због чега је вокабулар енглеског најразуђенији и најхетерогенији на свету, а осим већ окошталих трагова позајмљивања садржи и небројене свеже примере асимилације из других језика. На речник енглеског језика су током читаве његове историје утицали, па и данас у њему остављају неизбрисив траг, сви народи и све културе с којима је оствариван додир. У томе је и објашњење чињенице да огромно богатство енглеске лексике опчињава све који се у њега упуштају, било на који начин, али истовремено и позив на опрез: својом бескрајном понудом и богатством израза варираним узимањем са свих страна она доноси и све веће тешкоће у одабиру правих решења. У понуди толико обилног и разноврсног речничког материјала често је тешко схватити праву нијансу и постићи прецизност.

ЛИТЕРАТУРА

- Ayto, J. (1999) *Twentieth Century Words – The story of the new words in English over the last hundred years*. Oxford, New York: Oxford University Press
- Barfield, O. (1954) *History in English Words*. London: Faber and Faber Ltd.
- Bennett, B. (1993) 'Lend me your words', *MET* 2/2, 16–17; *MET* 2/3, 25–2
- Bradley, H. (1972) *The Making of English*. London: The Macmillan Press Ltd.
- Ђолић, S. (2002) *The English Language: The Story of Its Development*. Beograd: Zavet
- Grba, G., Karin Radovanović (2002) *Engleski jezik za IV razred gimnazije*, Dvanaesto izdanje. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
- McCarthy, M. and F. O'Dell (2003) *English Vocabulary in Use – advanced*. Cambridge: Cambridge University Press
- Miller, G. A. (1991) *The Science of Words*. New York: Scientific American Library
- Milojević, J. (2000) *Word and Words of English*. Belgrade: Papirus
- Nurnberg, M. and M. Rosenblum (1989) *How to Build a Better Vocabulary*. New York: Warner Books
- Partridge, E. (1960) *A Charm of Words*. London: Hamish Hamilton
- Partridge, E. (1961) *Adventuring among Words*. London: Andre Deutsch

Rudzka, B. et al. (1995) *The Words You Need*. New York, London: Phoenix ELT
Serjeantson, M.S. (1961) *A History of Foreign Words in English*. London:
Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd.

Vajnrajh, J. (1974) 'Jezici u kontaktu' (s engleskog preveo Ranko Bugarski),
Kultura 25/74 – Tematski broj *Jezik i društvo*, 58–73. Beograd: Zavod za
proučavanje kulturnog razvitka

Wrenn, C.L. (1970) *The English Language*. London: Methuen and Co.

Slobodan D. Jovanović

LEARNING AND DEVELOPING THE VOCABULARY OF ENGLISH AS INFLUENCED BY THE ORIGIN OF WORDS

Summary: At the beginning of the 20th century there were approximately 140 million native speakers of English in the world. A century later that figure has almost tripled, but is also to be added about 100 million who speak English as a second language. English has become the international language of communication, both conventional and electronic, and not to be neglected is also the massive increase in literacy, owing to the spread of univesal education. The English language belongs thus to an unprecedented number of people and, given that enormous increase in the number of its speakers, and the abundance of new ideas, inventions and discoveries that have come to life in the meantime, it would be astonishing if the vocabulary of English had not grown substantially. This is exactly why of all world languages today English certainly has the vocabulary which is the most heterogeneous and varied. In it there lies petrified or still showing the signs of recent assimilation, the whole of English history, external and internal, political and social. All the peoples with whom its speakers have come into contact during the more than thirteen centuries of its development have left permanent marks on the vocabulary. Foreign borrowing, which has enriched the English language in previous periods, has provided it with impressive numbers of new words owing their adoption to some novel cultural influences in the 20th century again, as well as currently. This abundance of finely graded words has made English exceptionally rich in its power of expression, but at the same time one must bear in mind the fact that such an abundant and varied vocabulary produces more difficulty in trying to use it with precision and clarity.